Udtalelse om Kommissionens meddelelse om Fællesskabet og Tysklands forening

(91/C 41/07)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 3. september 1990 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse med forslag til retsakter vedrørende de tekniske tilpasninger og overgangsforanstaltninger, der er nødvendige for det tidligere DDR-områdes integration i Fællesskabet.

Det forberedende arbejde henvistes til en studiegruppe under ØSU's sektion for EF's eksterne forbindelser, handels- og udviklingspolitik. Jens Peter PETERSEN blev udpeget til hovedordfører i henhold til forretningsordenens artikel 18.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 281. plenarforsamling, den 20. november 1990, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Siden åbningen af grænserne den 9. november 1989 har den tyske foreningsproces udviklet en dynamik, som selv de største optimister for blot et år siden ville have betragtet som umulig. Med stigende utålmodighed pressede DDR's befolkning på for at opnå en hurtig forening af de to tyske stater. Alle politiske forestillinger om en gradvis og langsom sammensmeltning blev på ingen tid skyllet bort af en stadig kraftigere strøm af DDR-borgere, der flyttede til Forbundsrepublikken. Den mindste tøven ville have udløst yderligere udvandringer og bevirket, at DDR's økonomi blev tappet for endnu flere kræfter [1].

Drivkraften bag den fredelige revolution var befolkningens indre trang til politisk og økonomisk frihed. Individet blev vigtigere end kollektivet, friheden vigtigere end magten og mennesket vigtigere end staten. Demokrati med frihed og social markedsøkonomi blev de nye nøgleord. Det var ikke tilfældigt, at man krævede begge dele på én gang: i DDR blev man sig stadig mere bevidst, at det økonomiske og det politiske system er indbyrdes afhængige og meget tæt forbundne.

Det økonomiske og sociale Udvalg bifalder de to tyske staters forening, som er et produkt af borgernes vilje. ØSU forventer, at foreningen vil bidrage til at styrke og sikre det frie samfunds grundelementer i Europa: personlig frihed, social retfærdighed og samfundsmæssig solidaritet. ØSU går endvidere ud fra, at de to Tysklandes forening vil fremskynde integrationsprocessen i Det Europæiske Fællesskab, både i politisk og i økonomisk henseende.

Det skal dog nævnes, at der stadig kan spores bekymring og angst ikke blot blandt borgere i de andre EF-lande, men også i det tidligere DDR. De europæiske partnere nærer især bekymring over eventuelle negative konsekvenser for EF's yderligt beliggende regioner, men de frygter også større økonomiske byrder, som de mindre velstillede medlemslande ikke vil kunne bære. I den nyintegrerede del af Tyskland har den manglende tryghed rod i arbejdsløsheden, som indtil videre stadig stiger, og i de eksistensproblemer, denne medfører.

I denne forbindelse minder ØSU om sin udtalelse om Delors-rapporten om Den økonomiske og monetære Union [2]. ØSU gav heri udtryk for sin bekymring over forskellen i velfærd i EF og understregede, at de strukturtilpasninger, der i nogle medlemsstater er nødvendige inden realiseringen af Den økonomiske og monetære Union, ikke må ske på de dårligst stillede sociale gruppers og regioners bekostning. ØSU beklagede derfor, at der ikke er forudset ledsageforanstaltninger til afhjælpning af eventuelle økonomiske og sociale problemer. På baggrund af Tysklands forening får disse udsagn en særlig vægt.

1.2. Afskaffelsen af grænserne og styrkelsen af de demokratiske strukturer er med sikkerhed bærende elementer, også for en intensivering af det økonomiske samarbejde med nabolandene i Mellem- og Sydøsteuropa. Det er opmuntrende at se, at stadig flere østeuropæiske stater med centraliseret planøkonomi begynder at udvikle demokratiske strukturer og opbygge markedsøkonomiske systemer. Et tættere pan-europæisk samarbejde på det økonomiske område kommer dermed inden for synsvidde. Dette bliver udfordringen for Det Europæiske Fællesskab.

Det er klart, at bestræbelserne på at styrke den økonomiske samhørighed i EF, at realisere det indre marked ved udgangen af 1992 og at skabe et snævrere samarbejde med de østeuropæiske stater, indebærer både chan-

[1] I informationsrapporten »Fællesskabets økonomiske forbindelser med de østeuropæiske lande«, der er udarbejdet af sektionen for EF's eksterne forbindelser, handels- og udviklingspolitik, har ØSU indgående behandlet DDR's politiske udvikling efter åbningen af grænserne og de økonomiske aspekter (CES 492/90 fin).

[2] Dok. ØSU nr. 1135/89, EFT nr. C 329 af 30. 12. 1989.

cer og risici for stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet. Efter ØSU's opfattelse er det af afgørende betydning, at EF holder sig til de garantier, der er givet i den nye Lomé-konvention. EF må fortsat sikre, at der heller ikke i fremtiden lægges hindringer i vejen for AVS-staternes adgang til deres traditionelle markeder i Europa.

1.3. EF har reageret hurtigt og konstruktivt på den fredelige revolution i DDR og på de to Tysklandes foreningsproces. EF har taget alle de skridt, der var nødvendige for at sikre en hurtig integration af DDR i Fællesskabet. Allerede den 17. januar 1990 erklærede Kommissionens formand Jacques Delors over for Europa-Parlamentet, at Østtyskland havde sin plads i EF, såfremt det ønskede det. Det var dog en forudsætning, at denne proces havde rod i den frie selvbestemmelsesret, fandt sted på fredelig og demokratisk vis og blev gennemført under overholdelse af principperne i Helsinki-aftalerne, i nær sammenhæng med øst-vest-dialogen og i perspektivet af den europæiske integration. Der kan ikke herske tvivl om, at de to tyske stater har gennemført foreningen netop i denne ånd.

Som reaktion på den dynamik, der begyndte at aftegne sig i den tyske foreningsproces, udviklede EF-Kommissionen allerede på et tidligt tidspunkt en tretrinsplan for DDR's integration i EF som en del af et forenet Tyskland. Det Europæiske Råd tilsluttede sig fuldt ud denne plan på sit topmøde i Dublin den 28. april 1990. I formandskabets konklusioner hed det, at Det Europæiske Råd uden forbehold støttede Tysklands forening. EF var overbevist om, at Tysklands forening — som et resultat af det tyske folks frie vilje — ville blive en positiv faktor i Europas udvikling i almindelighed og EF's udvikling i særdeleshed.

Det første trin i Kommissionens plan er en »mellemliggende tilpasningsfase«, som blev indledt med ikrafttrædelsen af den tysk-tyske monetære, økonomiske og sociale union. Efter dette trin følger »overgangsfasen«, der starter med de to Tysklandes politiske forening, og denne munder til sidst ud i den afsluttende fase, hvor hele EF-lovgivningen anvendes fuldt ud.

1.4. Allerede på topmødet i Dublin besluttede man, at Kommissionen snarest muligt og i form af en samlet rapport skulle fremsætte forslag til Rådet om de påkrævede overgangsforanstaltninger, om hvilke Rådet så omgående ville træffe beslutning.

Kommissionen har i mellemtiden forelagt sin meddelelse om »Fællesskabet og Tysklands forening» [1], som er et velegnet forslag til hurtig overgang til og tilpasning af EF-lovgivningen efter DDR's integration i Fællesskabet.

ØSU værdsætter dette omfangsrige kommissionsdokument, der er udarbejdet under et usædvanligt stort tidspres, og betragter det som et vigtigt og uundværligt bidrag til en hurtig integration af de fem nye tyske delstater i Det Europæiske Fællesskab. ØSU kan i vid udstrækning tilslutte sig de tilpasnings- og overgangsforanstaltninger, der i dokumentet foreslås indført for det tidligere DDR-område. ØSU's forslag om ændringer og tilføjelser samt enkelte kritiske bemærkninger fremsættes i det følgende, hvor de enkelte afsnit i forslagspakken behandles.

2. Fællesskabsretten og Tysklands forening

2.1. DDR's statslige integration i De Europæiske Fællesskaber blev gennemført med DDR's indtræden i Forbundsrepublikken Tyskland den 3. oktober 1990. De forslag, Kommissionen har fremlagt, vedrører kun de direkte konsekvenser af Tysklands forening for EF Fællesskabets beføjelser og den afledte fællesskabsret.

2.2. Det tidligere DDR's juridiske integration i Fællesskabet blev gennemført i etaper.

Allerede gennem den første Staatsvertrag (statstraktat) af 18. maj 1990 om oprettelsen af en monetær, økonomisk og social union mellem Forbundsrepublikken Tyskland og det daværende DDR pr. 1. juli 1990 fik centrale områder af den vesttyske lovgivning gyldighed i det tidligere DDR's område. Da lovgivningen på disse områder er i overensstemmelse med EF-retten, blev der således taget et stort skridt hen mod integrationen på det monetære, økonomiske og sociale område allerede før udvidelsen af EF's ydre grænser den 3. oktober 1990, selv om der på det tidspunkt stadig var tale om to særskilte stater.

I medfør af Einigungsvertrag (enhedstraktaten) mellem de to tyske stater af 31. august 1990 fik hele EF-lovgivningen gyldighed i det tidligere DDR's område med virkning fra den 3. oktober 1990, hvor tiltrædelsen fandt sted. Som anført i enhedstraktatens artikel 10 gælder således Traktaterne om De Europæiske Fællesskaber tillige med ændringer og suppleringer til disse samt de retsakter, der er udstedt med hjemmel i Traktaterne om De Europæiske Fællesskaber.

Med enhedstraktaten har man samtidig ændret talrige forbundslove med henblik på deres anvendelse i de nye tyske delstater. Enkelte af disse ændringer skal dog først godkendes af det fællestyske parlament.

2.3. Tysklands forening fører automatisk til anvendelse af fællesskabsretten på det tidligere DDR's område, og dette sker uden ændringer af Traktaterne eller andre retsakter, der er en del af den primære ret.

Den afledte ret kan for størstepartens vedkommende straks bringes i anvendelse. Dette bevirker, at 80 % af

[1] Dok. KOM(90) 400 endelig udg. — Bind I-III.

fællesskabsretten allerede nu gælder i det tidligere DDR. Hertil hører frem for alt lovgivningen på det udenrigsøkonomiske område og på toldområdet, de fleste direktiver om tekniske handelshindringer, bestemmelserne om kapitalens frie bevægelighed, den frie etableringsret, fri udveksling af tjenesteydelser, konkurrence- og selskabslovgivningen, indirekte skatter og offentlige indkøb.

På visse områder, som udgør ca. 20 % af EF-lovgivningen, er der dog behov for en række overgangsforanstaltninger, så der kan tages højde for de særlige økonomiske og juridiske forhold i det tidligere DDR, og så man kan sikre en både systematisk og socialt bæredygtig integration af de fem nye delstater i De Europæiske Fællesskaber. Overgangsordningerne er blevet fastlagt særskilt for de enkelte områder og sektorer, og de kan vedtages med hjemmel i det samme retsgrundlag som de pågældende forskrifter inden for den afledte ret. De er begrænset til at omfatte det absolut nødvendige, så tilpasningsprocessen i det tidligere DDR kan forløbe så hurtigt som muligt, og integrationen i det fælles marked fremskyndes.

2.4. I det omfang, Kommissionen opererer med overgangsforanstaltninger, omfatter disse hovedsageligt tekniske tilpasninger og midlertidige undtagelsesordninger, som skal gælde i en vis periode efter tidspunktet for den formelle forening.

ØSU er enig med Kommissionen i, at følgende principper skal overholdes i disse tilfælde:

— accept af den gældende fællesskabsret må være udgangspunktet og det endelige mål,

— overgangsarrangementer kan kun tillades i det omfang, den økonomiske, sociale eller juridiske situation objektivt gør disse nødvendige,

— de nødvendige undtagelser eller fravigelser må være tidsbegrænsede og medføre færrest mulige forstyrrelser i fællesmarkedets funktion.

Overgangsforanstaltningerne tager udgangspunkt i EF's integrationsniveau inden for de forskellige områder og sektorer. De er som regel tilpasset de tidsmæssige horisonter for opfyldelsen af EF's politiske mål, dvs. at undtagelsesordningerne vedrørende det indre marked kan gælde indtil 1992-1993, og ordningerne på miljøområdet frem til 1995. Ud over overgangsforanstaltningerne foreslås der også nye ordninger, hvor der tages højde for den øgede produktionskapacitet som følge af Tysklands forening, f.eks. en forhøjelse af sukkerkvoten for det forenede Tyskland.

2.5. Man gik oprindelig ud fra, at overgangs- og tilpasningsforanstaltningerne kunne transformeres til tysk ret eller ville kunne gælde umiddelbart i det tidligere DDR i tide inden foreningen af de to tyske stater.

DDR's fremskyndede tiltræden den 3. oktober 1990 krævede dog, at der blev iværksat en yderligere procedure vedrørende midlertidige foranstaltninger for at undgå overtrædelser af EF-retten, indtil de endelige overgangsordninger sættes i kraft. Ved Rådets afgørelse af 17. september 1990 blev Kommissionen med Europa-Parlamentets samtykke bemyndiget til at iværksætte midlertidige foranstaltninger for det tidligere DDR; f.eks. kunne visse forskrifter, som ikke var i overensstemmelse med EF-retten, opretholdes i dette område i en overgangsperiode.

Det økonomiske og sociale Udvalg har rent objektivt ikke været i stand til at tage stilling til de midlertidige foranstaltninger, der blev sat i kraft den 29. september 1990, inden for den frist på 10 dage, som Rådet havde sat. Men på grund af de politiske og tidsmæssige forhold var det dog også efter ØSU's opfattelse absolut nødvendigt at iværksætte sådanne foranstaltninger. Kun på den måde kunne det forhindres, at der opstod et retsligt tomrum indtil Rådets afgørelse om de endelige overgangsforanstaltninger. ØSU godkender efterfølgende denne interimsprocedure.

2.6. Ved en to-trins-procedure uddelegeredes der den 27. september 1990 gennem EF-Kommissionen lovgivningsbeføjelser til Forbundsrepublikken Tyskland med henblik på gennemførelse af midlertidige foranstaltninger. I kraft af artikel 4, stk. 1, i samtykkeloven (Zustimmungsgesetz) til Einigungsvertrag, har den tyske forbundsregering beføjelser til at udsætte eller tilpasse anvendelsen og gennemførelsen af umiddelbart gældende EF-lovgivning og tysk lovgivning, som er afledt af EF-lovgivning.

På grundlag af disse beføjelser har forbundsregeringen med forbundsrådets samtykke den 29. september vedtaget »Bekendtgørelse om transformering af fællesskabslovgivning til det i artikel 3 i Einigungsvertrag nævnte område«. Den indeholder de undtagelsesbestemmelser, som EF-Kommissionen har foreslået som endelige overgangsforanstaltninger. I bilagene til Einigungsvertrag findes allerede en række yderligere undtagelsesordninger, som er i overensstemmelse med Kommissionens forslag. De sikres på EF-plan af EF-retsakter.

Ved hjælp af denne interimsløsning er de overgangs- og tilpasningsordninger, som Kommissionen har foreslået, allerede i vidt omfang gældende ret. Det er Rådet, der skal afgøre, om de skal gælde ud over den 31. december

1990. Rådets afgørelse foregribes på ingen måde af de midlertidige foranstaltninger.

2.7. For at undgå vanskeligheder i Tyskland eller andre medlemslande og for at afklare andre enkeltheder har EF-Kommissionen fået beføjelse til ud over de midlertidige foranstaltninger at træffe supplerende midlertidige foranstaltninger efter en forskriftsudvalgsprocedure i overensstemmelse med » Rådets afgørelse af 13. juli 1987 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen «. Ifølge denne procedure kan Kommissionen vedtage forslag, såfremt Rådet ikke træffer en afgørelse inden for en kort frist. På landbrugsområdet skal eventuelle gennemførelsesforanstaltninger vedtages efter forvaltningskomitéproceduren.

ØSU anser en sådan fleksibilitetsklausul, der ligesom de allerede gældende midlertidige foranstaltninger kun gælder til den 31. december 1990, for nødvendig. Også i de øvrige EF-medlemsstaters interesse må det være muligt hurtigt at vedtage eventuelle beskyttelsesforanstaltninger.

2.8. Hvad angår produktion og import af visse varer, der ikke opfylder EF-kravene, skal disse varer ifølge Kommissionens overgangsbestemmelser forblive i det tidligere DDR. For at sikre, at denne bestemmelse nøje overholdes, er der fastsat kontrol med det endelige bestemmelsessted. I denne forbindelse har Kommissionen i samarbejde med den tyske forbundsregering udsendt en meddelelse, hvor de påtænkte overvågnings- og kontrolforanstaltninger undersøges nøje. De dækker især de varer, der produceres i det tidligere DDR, de varer, der toldfrit indføres i dette område fra visse tredjelande, og landbrugsprodukter i det tidligere DDR [1].

Kontrolforanstaltninger kan gennemføres både af tyske og af Kommissionens kompetente organer og — som allerede nu — i andre medlemsstater. Overtrædelse af de vedtagne overgangsforanstaltninger medfører sanktioner (toldsanktioner, beslaglæggelse, tilbagekaldelse af importtilladelser, bøder indtil 10 000 DM). Medlemsstaterne kan også forlange af Kommissionen, at den i tilfælde af betydelige markedsforstyrrelser ophæver toldfritagelsen for en vare og genindfører den normale toldsats for den pågældende vare.

Skønt Kommissionens foranstaltningspakke indeholder et omfangsrigt kontrolsystem, hersker der stadig tvivl på flere områder. ØSU gør navnlig opmærksom på, at der er begrundet risiko for, at overgangsbestemmelserne kan omgås netop ved den tidligere grænse mellem DDR og Forbundsrepublikken. ØSU appellerer til den tyske forbundsregering og til Kommissionen om at gøre rimelig brug af de givne kontrolmuligheder, ikke mindst for i tide at imødegå eventuelle krav om særskilt mærkning af disse varer.

3. Makroøkonomiske konsekvenser af Tysklands forening

3.1. Efter Kommissionens opfattelse vil de to Tysklandes forening få positive konsekvenser på det makroøkonomiske plan. Ikke blot den stigende efterspørgsel efter » vestlige « forbrugsgoder, men også det overvældende behov for produktionsanlæg og maskiner, det være sig til erstatning af forældede anlæg eller til opbygning af nye virksomheder, vil have en gunstig indvirkning på den samlede efterspørgsel. Denne efterspørgselsstigning vil gavne industri- og byggesektoren, men også tjenesteydelsessektoren, især på handels-, bank- og forsikringsområdet. For at øge den økonomiske styrke og løse de sociale overgangsproblemer i de fem nye tyske delstater skal det offentlige yde en betydelig økonomisk støtte, hvormed det offentliges låneoptagelse vil stige kraftigt; dermed vil der også udgå stærke ekspansive impulser fra finanspolitikken.

3.2. I de forløbne måneder er der blevet spekuleret meget over, hvordan Tysklands forening vil påvirke de andre EF-lande på det makroøkonomiske plan. Det er uden tvivl korrekt, at de forventede efterspørgsels- og vækstimpulser også vil komme de vestlige handelspartnere til gode, først og fremmest landets partnere inden for EF. Følgerne af stigende import (alt imens stigningen i udlandsefterspørgslen er dæmpet) begynder allerede så småt at blive mærkbare: Tysklands store overskud på betalingsbalancens løbende poster (i 1989 stadig 104 milliarder DM) begynder at svinde ind, medens andre EF-lande opnår bedre betalingsbalanceresultater. Denne omfordeling gavner den internationale tilpasningsproces, og der opnås en højere grad af konvergens i EF-landenes betalingsbalanceresultater.

Da det vil kræve meget store kapitalressourcer at forny og modernisere erhvervslivet i det tidligere DDR, vil der også ske en mærkbar nedgang i Forbundsrepublikkens nettokapitaleksport, der steg støt gennem firserne. På den baggrund frygter mange, at den tyske økonomis engagement i de fem nye delstater kunne ske på bekostning af andre EF-lande som f.eks. Spanien, Portugal eller Irland. I den forbindelse forventer Kommissionen imidlertid, at de tyske virksomheder fortsat vil foretage investeringer i de andre EF-lande uafhængigt af de store kapitalmasser, der vil tilflyde de nye delstater. Engagementer, der i økonomisk henseende betragtes som gunstige, vil med sikkerhed også blive gennemført fremover.

[1] Dok. ØSU(90) 1983 endelig udg.

3.3. Laver man en foreløbig opgørelse, kan det imidlertid ikke benægtes, at de makroøkonomiske realiteter afviger stærkt fra forventningerne. Det tidligere DDR's industrielle grundlag indsnævres under presset fra den internationale konkurrence, og arbejdsløsheden stiger støt fra måned til måned. Ifølge de førende tyske konjunkturforskningsinstitutters seneste analyse af den samlede økonomi er den påkrævede omlægning forbundet med overvældende vanskeligheder. Man havde ganske vist forventet vanskeligheder, men ikke i den størrelsesorden, som de nu antager.

Forskningsinstitutterne skønner, at den nødvendige omlægning af den østtyske økonomi vil strække sig over meget lang tid. I analysen hedder det: »Det viser sig allerede nu at være meget vanskeligt at gennemføre privatiseringen, at afklare ejendomsforholdene, at opløse monopolvirksomhederne og at opbygge en effektiv offentlig sektor. Helt umuligt bliver det på kort tid at modernisere infrastrukturerne, at opbygge en moderne økonomi med arbejdsdeling, at udvikle en differentieret lønstruktur og at løse miljøproblemerne. Det kan endnu ikke forudses, hvor længe omlægningsfasen vil vare.» [1]. Afsvækningsprocessen vil — ifølge forskningsinstitutterne — i hvert fald fortsætte indtil midten af 1991; først da forventer man — hvor beskeden den end måtte blive — en gradvis økonomisk fremgang. Institutterne regner med, at arbejdsløsheden vil toppe med ca. 1,7 millioner i løbet af 1991, og i det kommende vinterhalvår forventes 2 millioner arbejdere at være på nedsat arbejdstid.

3.4. På baggrund af de stærkt divergerende vurderinger fra henholdsvis Kommissionen og de tyske konjunkturforskningsinstitutter kan man stille sig det spørgsmål, om den ene af disse vurderinger er helt urealistisk. Efter ØSU's mening må svaret være nej. Det er tværtimod yderst sandsynligt, at de makroøkonomiske konsekvenser, Kommissionen har skitseret, vil indtræde på mellemlang sigt. Problemet med Kommissionens udsagn ligger alene i, at man har ignoreret tidsfaktoren og undladt at behandle overgangsfasen, der er præget af dybtgribende friktioner. Generelle udsagn om økonomiske virkninger kan — hvor korrekte de end måtte være — næppe tjene som støtte for økonomisk-politiske beslutninger. Man må håbe, at de vanskelige tilpasningsprocesser, den østtyske økonomi står overfor, ikke vil indvirke for stærkt på de tilpasnings- og overgangsordninger, Kommissionen har foreslået. I hvert fald kan det ikke udelukkes, at nogle af de ambitiøse overgangsfrister — f.eks. på miljøområdet — meget hurtigt vil vise sig at være illusoriske på grund af de østtyske virksomheders manglende investeringsevne.

[1] Die Lage der Weltwirtschaft und der deutschen Wirtschaft im Herbst 1990.

4. Udenrigsøkonomiske aspekter

4.1. Siden den 3. oktober 1990 har Det Europæiske Fællesskabs fælles handelspolitik i princippet også været gældende for virksomhederne i det tidligere DDR. I virkeligheden blev dette princip allerede realiseret, da den første Staatsvertrag trådte i kraft den 1. juli 1990. Siden den dato har stort set de samme told-, udenrigsøkonomiske og skatteretlige bestemmelser været gældende i de nye delstater og i Forbundsrepublikken Tyskland. Med andre ord indgik EF allerede før de to tyske staters formelle forening en *de-facto*-toldunion med det tidligere DDR; den 1. august 1990 blev den suppleret med en *de-facto*-landbrugsunion. Efter dette tidspunkt er handelen med landbrugsprodukter — både med EF og med tredjelande — foregået efter de pågældende EF-bestemmelser.

4.2. Det kan ikke bestrides, at Tysklands forening har medført en række åbne spørgsmål på det udenrigsøkonomiske område. For det første drejer det sig om, i hvilket omfang EF kan (eller skal) indtræde i det tidligere DDR's internationale rettigheder og forpligtelser, og for det andet om hvorvidt traktater, der er indgået af EF, kan anvendes på det nye fællesskabsområde.

Man må ikke ignorere konsekvenserne af Tysklands forening for det tidligere DDR's nabolande og vigtigste handelspartnere. Og endelig drejer det sig om handelsforbindelserne mellem COMECON-landene og virksomhederne i det tidligere DDR.

Både COMECON-landene og EF har en interesse i, at de eksisterende handelsforbindelser opretholdes og udbygges yderligere. Forbundsrepublikken Tyskland og det tidligere DDR har tillige garanteret handelspartnerne i COMECON, at de ikke behøver frygte alvorlige ulemper som følge af Tysklands forening, som f.eks. en brat ophævelse af bestående traktatmæssige forpligtelser. Beskyttelsen af en sådan berettiget forventning (»*Vertrauensschutz*«) er ikke blot nedfældet i Staatsvertrag, den findes også i Einigungsvertrag og er endvidere igen og igen blevet bekræftet i forskellige erklæringer fra den tyske forbundsregerings side, navnlig over for Sovjetunionen, som var det tidligere DDR's vigtigste handelspartner.

4.3. For ØSU er beskyttelse af den berettigede forventning af central betydning i den internationale arbejdsdeling. Den tillægges særlig betydning i forbindelse med Tysklands forening. I en tid, hvor der i Østeuropa foregår en storstilet politisk omstillings- og fornyelse-

sproces for at indføre demokratiske og markedsøkonomiske ordens- og samfundssystemer, hvor COMECON-landene udfolder store bestræbelser for at liberalisere udenrigshandelen og giver udtryk for absolut berettigede ønsker om en stærkere integration i verdenshandelen, er det ØSU's opfattelse, at det er tidens krav, at der indrømmes disse stater » Vertrauensschutz «.

4.4. ØSU hilser det velkommen, at EF på mange måder støtter reformprocessen i Central- og Østeuropa, uanset om det sker ved indgåelse af handels- og samarbejdsaftaler, eller gennem 24-lande-gruppens multilaterale støtteprogram, som det på Pariser-topmødet i midten af 1989 blev pålagt Kommissionen at koordinere. Det må også anses for positivt, at EF for en overgangsperiode vil tillade en mængde- og værdimæssig toldsuspension for import af visse industri- [herunder Det europæiske Kul- og Ståfællesskab (EKSF-]) og landbrugsvarer, som sker inden for rammerne af mellemstatslige aftaler mellem det tidligere DDR, COMECON-landene og Jugoslavien, såfremt varerne forbliver i det tidligere DDR. Om overgangsperioden som foreslået af Kommissionen kun skal vare ét år (med mulighed for forlængelse med yderligere ét år) må overvejes. Måske er det mere tidsbesparende og forbundet med færre gnidninger straks at fastsætte en to-års overgangsperiode.

4.5. I øvrigt må der udvises tålmodighed. Man kan ikke på kort tid få et land ud af et uføre, der skyldes en mislykket kommandoøkonomi. Kvantitative måltal, planstørrelser og anvendelse af penge udelukkende som modregningsenhed — som hidtil har været dagens orden i handelen mellem COMECON-landene — kan næppe heller trylles bort fra den ene dag til den anden. Og endnu én ting skal man huske: Intensiveringen af vare- og tjenesteydelsessamhandelen med COMECON-landene må ikke fortolkes som en énvejshandel. Naturligvis vil den påtrængende nødvendige modernisering og udbygningen af produktionspotentialet og af infrastrukturerne udløse et kraftigt importsug. Men vareudvekslingen med de central- og østeuropæiske stater kan på lang sigt kun opbygges på et sundt grundlag, såfremt disse stater også kommer ind på de vestlige markeder, således at de selv kan indtjene den nødvendige valuta.

4.6. Integreringen af det tidligere DDR i den verdensøkonomiske arbejdsdeling skal følge principperne i den frie (og fair) verdenshandel, således som de er nedfældet i Den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT). Da DDR tiltrådte Forbundsrepublikken Tyskland, udvidedes GATT's gyldighedsområde automatisk, idet et ikke-GATT-medlem indirekte tilsluttede sig GATT uden tiltrædelsesprocedure.

Som anført indledningsvis gælder EF's handelspolitik også i det tidligere DDR fra den dag, da de to tyske stater forenedes. Men af juridiske økonomiske og politiske grunde er de allerede omtalte, tidsmæssigt begrænsede overgangs- og tilpasningsforanstaltninger påkrævede, ikke mindst for at undgå manglende kontinuitet i udviklingen. ØSU deler derfor Kommissionens opfattelse, at den skal underrette GATT om de påtænkte foranstaltninger. Det er ganske vist et åbent spørgsmål, om det er tilstrækkeligt med en underretning. Efter ØSU's opfattelse er der i dette tilfælde ikke tale om en blot og bar underretning, men derimod om at ansøge GATT-partnerne om deres samtykke til en såkaldt waiver, det vil sige en foreløbig GATT-undtagelsesordning. Men det forudsætter forhandlinger med GATT. Først og fremmest må GATT-partnerne være overbevist om, at de tilpasnings- og overgangsforanstaltninger, EF planlægger på det handelspolitiske område, ikke på længere sigt fører til diskriminering af en af partnerne.

5. Det indre marked

5.1. Hvad de vigtigste områder under liberaliseringen af det indre marked og de tilhørende EF-gennemførelsesretsakter angår, vil de fem nye tyske forbundsdelstaters integration i det Europæiske Fællesskab kunne ske uden undtagelsesordninger. Dette gælder navnlig for følgende områder :

— toldunionen;

— offentlige aftaler;

— industriel og intellektuel ejendomsret;

— fri bevægelighed;

— finansielle tjenesteydelser, selskabsret og beskatning;

— indirekte beskatning.

5.2. På området tekniske forskrifter vil de fleste direktiver ligeledes kunne finde anvendelse uden undtagelsesbestemmelser. For anvendelsen af direktiverne om kosmetiske produkter, maskiner og elektrisk udstyr, tekstilprodukter, færdigpakninger og krystalglas opereres der med overgangsordninger (frem til 31. december 1992). Tilpasningsfristen for retsforskrifterne vedrørende farmaceutiske specialiteter og veterinærmedicinske præparater er dog udvidet til at gælde frem til den 31. december 1995.

De foreslåede overgangsfrister på de ovennævnte områder er efter ØSU's mening egnede til at løse de eksiste-

rende tilpasningsproblemer, og kan derfor accepteres. I denne sammenhæng skal der endnu en gang henvises til bestemmelsen om, at DDR-produkter og varer importeret fra COMECON-lande, som ikke er i overensstemmelse med EF-direktiverne, ikke må bringes i omsætning i andre områder af Fællesskabet end i det tidligere DDR-område. Det påhviler Tyskland at træffe alle fornødne foranstaltninger til sikring af, at sådanne varer forbliver i det tidligere DDR. De pågældende foranstaltninger skal være forenelige med Traktaten, især med de i artikel 8 a fastsatte mål, og må ikke indebære kontrol eller andre formaliteter ved grænserne mellem medlemsstaterne. Omvendt beder ØSU Kommissionen om at overvåge, at andre EF-medlemsstater ikke ser sig foranlediget til at stramme deres kontrolforanstaltninger eller formaliteter. Det ville jo være fatalt, dersom de ambitiøse planer om inden udgangen af 1992 at etablere et integreret Europa uden indre grænser blev undermineret på denne måde. Det vil blive hilst velkommen, hvis erhvervslivet i det tidligere DDR allerede i det kommende år måtte koncentrere alle sine anstrengelser om hurtigt at foretage den nødvendige tilpasning til EF-normer og EF-kvalitetskrav.

5.3. På området liberale erhverv kan de direktiver, der indfører en ordning med automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser på grundlag af en EF-definition på uddannelsens minimumsindhold, efter nogle få tekniske ændringer bringes umiddelbart i anvendelse. Ud over den almindelige ordning om anerkendelse af eksamensbeviser findes der også en række specifikke ordninger for læger, sygeplejersker, tandlæger, dyrlæger, jordemødre, arkitekter og farmaceuter. En tilpasningsfrist (på 18 måneder) er der kun behov for i forbindelse med anvendelsen af harmoniseringsdirektivet vedrørende videreuddannelse til speciallæge.

ØSU er indforstået med forslaget til Rådets tilpasningsdirektiv; man går i den forbindelse ud fra, at medlemsstaternes anerkendelse af sådanne kvalifikationsbeviser for erhverv, for hvilke der gælder bestemte regler, og for hvis udøvelse der kræves bevis for erhvervsuddannelse, først finder sted efter omhyggelig prøvelse af den forelagte dokumentation. Her bør ud over de faglige kvalifikationer også den politiske baggrund for kvalifikationsbeviser tillægges betydning.

5.4. På konkurrencelovgivningens område er der, hvad angår anvendelsen af EØF-traktatens artikler 85 og 86 samt den afledte EF-ret (forordning nr. 17 om kontrol med virksomhedssammenslutninger, forordninger vedrørende gruppefritagelser m.v.), ikke noget behov for undtagelsesregler. Kommissionen sikrer, at anvendelsen af disse artikler sker på et ikkediskriminerende grundlag.

Med hensyn til kontrollen med statsstøtte er formelle tilpasningsregler heller ikke nødvendige. Hvis der i enkelte brancher skulle indtræde betydelige vanskeligheder, bør Kommissionen reagere på fleksibel måde på grundlag af EØF-traktatens artikeler 92 og 93. Et særtilfælde udgør skibsbygningssektoren (forslag om ændring af sjette direktiv om støtte til skibsbygningsindustrien og udkast til det kommende syvende direktiv). Forslagene afviger — muligvis utilsigtet — noget fra hinanden i ordlyd i den tyske udgave, men fastsætter dog samstemmende, at driftsstøtte til bygning og ombygning af skibe i det tidligere DDR kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, såfremt:

— skibsbygningsindustrien har iværksat et systematisk og specifikt strukturomlægningsprogram, herunder kapacitetsnedskæringer, der kan gøre denne industri konkurrencedygtig efter udgangen af 1992,

— støtten nedsættes gradvis.

ØSU kan acceptere disse forslag. Det mener dog ikke, at den indrømmede overgangsfrist på to år er tilstrækkelig. På værfterne i det tidligere DDR er der et betragteligt behov for tilpasninger, som hurtigst muligt fører til nye strukturer og øget produktivitet. De første skridt er allerede taget. Herudover er man i gang med undersøgelser, hvoraf nogle først vil ligge klar i 1991. Selv om de pågældende omstruktureringsforanstaltninger måtte blive gennemført i et støt tempo, skal man ikke forvente, at værfterne inden for det tidsrum, der resterer, vil kunne nå op på fuld konkurrencedygtighed.

I denne sammenhæng henviser ØSU til sin udtalelse af 19. september 1990 (ØSU nr. 1057/90) om »Forslag til Rådets direktiv om støtte til skibsbygningsindustrien» [1]. ØSU fandt generelt Kommissionens forslag utilfredsstillende; efter ØSU's mening blev der således lagt for meget vægt på princippet om degressiv støtte, ligesom direktivets gyldighedsperiode var for kort.

6. Den fælles landbrugspolitik

6.1. Indpasningen af landbruget i det tidligere DDR i den fælles EF-landbrugspolitik er en stor udfordring på grund af forskelle i institutionelle og økonomiske forudsætninger. EF-Kommissionen forsøger på de centrale områder af landbrugspolitikken at arbejde med det mindst mulige antal undtagelsesordninger og at underlægge disse stramme tidsmæssige begrænsninger. Efter ØSU's opfattelse bør Kommissionen samtidig garantere, at ingen region i EF, for hvilken EF-landbrugspolitikken er af vital betydning, på nogen måde bliver stillet ringere som følge af de foreslåede undtagelsesordninger.

6.2. I henhold til artikel 15 i statstraktaten mellem de to tyske stater har det tidligere DDR forpligtet sig

[1] KOM(90) 248 endelig udg.

til at indføre et prisstøttesystem og et ydre beskyttelsessystem, som stemmer overens med EF's markedsordninger. Målet var hurtigst muligt at tilpasse producentpriserne til EF-landbrugsprisniveauet. Med dette skridt foretog DDR — endnu inden foreningen — det nok vigtigste skift i sin landbrugspolitik, da det vel nok er prisen, som er det vigtigste styringsværktøj i en markedsøkonomi.

6.3. Hvad der imidlertid falder i øjnene er de enorme forskelle i produktionsniveauerne i de to dele af Tyskland. Trods stort set samme jordbundskvalitet ligger de gennemsnitlige hektarudbytter for en gennemsnitsbedrift 20-30 % under værdierne i Forbundsrepublikken; specielt på sukkerroeproduktionens område halter produktiviteten langt bagefter. Hektarudbyttet i den vegetabilske produktion vil dog kunne øges væsentligt på det relativt korte sigt, dersom der introduceres moderne produktionsteknikker, bedre såsæd samt mere dynamiske ledelsesformer.

Dette vil uden tvivl skærpe situationen på EF-landbrugsmarkedet, som allerede gennem mange år har kæmpet med strukturelle overskud. Foranstaltninger til aflastning af markedet er derfor uomgængeligt nødvendige også i tiltrædelsesområdet, dersom videreførelsen af reformerne af den fælles landbrugspolitik ikke skal bringes i fare. Det er nødvendigt, at principperne i den fælles landbrugspolitik respekteres. Dette gælder bl.a., når det drejer sig om interventionsmængder og produktionskvoter.

— Med hensyn til kvoten for sukkersektoren foreslår Kommissionen en basismængde på 870 000 t hvidt sukker. ØSU mener, at man ikke kommer uden om en yderligere mærkbar sænkning af basismængderne.

— Kommissionens forslag opererer også med reduktioner inden for mælkeproduktionen. Den nationale mælkeproduktionsordning i det tidligere DDR vil ganske vist fortsat være i kraft til mælkeproduktionsårets udløb, men fra 1. april 1991 vil kvoteordningssystemet også blive indført i tiltrædelsesområdet. I stedet for de 8 millioner t, svarende til den gennemsnitlige årlige produktion i 1986/1988, vil der for mælkeproduktionsåret 1991/1992 kun blive fastsat en samlet garantimængde på 6,6 millioner t.

6.4. De drastiske produktionsreduktioner i mælkeproduktionen kræver en mærkbar nedskæring af malkekvægbestanden i det tidligere DDR på groft skønnet 20 %. For at sikre at de kødbjerge, der hermed opstår, ikke medfører forstyrrelser på det meget følsomme EF-marked for kødprodukter, tilråder ØSU, at kødet eksporteres til østlandene. I Sovjetunionen og helt klart også i andre lande skulle der indtil videre fortsat være stor interesse for import af landbrugsprodukter. Selvfølgelig vil mangel på valuta kunne blive en hindring. Derfor foreslår ØSU, at der i særlige nødstilfælde ydes disse lande fødevarehjælp.

Hvis imidlertid reformbestræbelserne i de østeuropæiske lande også vinder frem inden for landbruget, vil disse lande sætte alt ind på selv at blive eksportører af landbrugsprodukter. Ifølge en prognose fra det amerikanske landbrugsministerium er der helt klart belæg for denne antagelse. USA forudser at de østeuropæiske lande i løbet af de næste ti år på vigtige vareområder udvikler sig til landbrugseksportører.

6.5. DDR er specielt bagud i udvikling på områder som kvalitetsstandarder for vegetabilske og animalske produkter, men også inden for forarbejdning og markedsføring. Der er mangel på slagte- og kølehuse og på kødforarbejdningsanlæg, for blot at nævne nogle enkelte eksempler. Forædlingsindustrien i det tidligere DDR vil derfor ikke — i det mindste ikke i en umiddelbar fremtid — være i stand til at efterleve alle EF-forskrifter. Derfor foreslår Kommissionen overgangsordninger frem til 31. december 1992. Bestemmelsen om, at produkter, som ikke opfylder EF-kvalitetsnormerne og EF-sundhedsnormerne samt andre normer (f.eks. veterinær- og dyrebeskyttelseslovgivningen), kun må afsættes på det tidligere DDR's område, ligger i logisk forlængelse heraf. ØSU opfordrer kraftigt Kommissionen til, gennem effektive kontrolforanstaltninger, at sikre, at også denne bestemmelse nøje overholdes.

6.6. Det tidligere DDR's landbrugsorganisationsstruktur adskiller sig markant fra strukturerne i Forbundsrepublikken og de øvrige EF-medlemsstater. Førstnævnte er resultatet af en politik, som har været ført i årtier med en industrialisering af landbruget som forbillede. Ekspropriationer og kollektivisering var de vigtigste redskaber til virkeliggørelsen af det mål, man havde sat sig: et gennemorganiseret, industrialiseret landbrug. Nok findes der i tiltrædelsesområdet forskellige bedriftsformer, men det er dog produktionskooperativerne (LPG), der dominerer. De blev grundlagt i kollektiviseringsfasen fra 1952-1960 og senere videreudviklet. Sidste år havde disse kooperativer, som på ingen måde må sammenlignes med de kooperationsformer, som findes i EF-landene, ansvaret for ca. 85 % af det samlede dyrkede areal.

Den vigtigste, men givetvis også den vanskeligste landbrugspolitiske opgave i det tidligere DDR er ombrydningen af de strukturer, det centraldirigerede system har affødt. I denne omstrukturering må der satses på en familiebrugsbaseret landbrugsstruktur, da en sådan jo levner plads til et bredt spektrum af fuldtids- og deltidsbedrifter.

6.7. De strukturfremmeforanstaltninger, som anvendes i EF, vil næppe med håb om succes kunne iværksættes i det tidligere DDR. Sådanne foranstaltninger kan

endog i visse tilfælde volde mere skade end gavn, påpeges det fra Kommissions-side. På den baggrund har Kommissionen tilpasset de bestående strukturpolitiske foranstaltninger til de specifikke forhold i tiltrædelsesområdet. Målet med disse tilpasninger er ikke blot at imødekomme de store produktionskooperativers behov, men også at yde familiebrugene effektiv hjælp med videreudvikling og modernisering.

6.8. ØSU har set indgående på det pågældende sæt af foranstaltninger. Mange af foranstaltningerne er fuldt tilpasset de specifikke forhold, men i en række tilfælde bør de modificeres. Om de fastsatte frister i det enkelte tilfælde er realistiske, er dog et spørgsmål. Dette gælder ikke blot særbestemmelserne i forordning (EØF) nr. 797/85, men også forslaget om tilpasning af forordning (EØF) nr. 866/90. I henhold til artikel 13 i denne forordning er fremme af ethvert investeringsprojekt udelukket i tilfælde af, at arbejdet i forbindelse hermed er påbegyndt mere end seks måneder forud for datoen for Kommissionens modtagelse af ansøgningen om tilskud. Efter ØSU's mening er denne frist, i betragtning af den vanskelige overgangsfase, DDR står overfor, næppe tilstrækkelig. Specielt eftersom man endnu ikke har fastlagt strukturerne for delstatsmyndighederne, der fremtidigt vil være ansvarlige for behandlingen og videresendelsen af de pågældende ansøgninger om investeringsstøtte, vil det være indikeret at forlænge fristen til 9 måneder.

6.9. ØSU bifalder udtrykkeligt, at Kommissionen med henblik på at stabilisere produktionen og forbedre produktionen i landdistrikterne har foreslået en braklægnings- og ekstensiveringsordning. Det er korrekt at medtage kartoffelarealerne. Efter ØSU's mening ville det være ønskeligt at udvide braklægningsordningen yderligere; dette gælder for stærkt kontaminerede jorder, som bør udtages af produktionen, da de ikke er egnede til levnedsmiddelproduktion.

6.10. For at lette produktionskooperativernes omstilling foreslår Kommissionen, at maksimumsbeløbet til støtteberettigede investeringer forhøjes, samt at det maksimale antal svin og malkekøer i forbindelse med investeringsstøtte ligeledes sættes i vejret. ØSU er enig med Kommissionen i, at det er nødvendigt at fremme en omstrukturering af landbrugskooperativerne, men betingelsen er, at der ikke sker en forøgelse af antallet af svin, og at der foretages en reduktion af antallet af malkekøer i DDR-området.

Det kan hverken være i tiltrædelsesområdernes, kooperativers eller familiebedrifters interesse at modtage finansiel støtte for foranstaltninger, som i sidste instans vil være uøkonomiske. I betragtning af overskuddene på det fælles landbrugsmarked, kan det ikke være rimeligt, at bedrifterne i det tidligere DDR skal gennemløbe en investeringsfase, som for længst har vist sig økonomisk meningsløs og økologisk forfejlet i det øvrige EF.

ØSU foreslår Kommissionen, at de til rådighed stående midler sættes målrettet ind på omkostningsreducerende foranstaltninger, som ikke fører til produktionsforøgelse. Navnlig bør alt sættes i værk for, at der i tiltrædelsesområdet opbygges effektive, smidige forarbejdnings- og afsætningssystemer i nært samspil med landbrugserhvervet.

7. Transport og telekommunikation

7.1. Transport- og telekommunikationsstrukturerne i det tidligere DDR er utilstrækkelige, overbelastede, forældede og ikke driftssikre. Den hidtidige dirigistiske infrastrukturpolitik har medført en overbelastning af jernbanenettet, stærkt forvredet udbygningen af trafikvejene og forsømt telekommunikationsområdet. Der er behov for betydelige investeringer, hvis man vil bevare fundamentet, fremme udbygningen og optimere infrastrukturkvaliteten.

7.2. Efter Kommissionens opfattelse vil en integrering af det tidligere DDR's transportsektor i EF kun kræve et begrænset antal overgangsforanstaltninger. Overgangsbestemmelserne er tidsmæssigt således planlagt, at et integreret EF-transportmarked stort set kan være gennemført i 1992.

ØSU godkender i vidt omfang overgangs- og tilpasningsforanstaltningerne. For så vidt angår søfarten, er ØSU imidlertid i tvivl om, hvorvidt en fireårig overgangsordning virkelig skulle være påkrævet for at tilpasse de af DDR indgåede søtransportaftaler. De stater, der har undertegnet De Forenede Nationers adfærdskodeks for linjekonferencer har forpligtet sig til ikke at indgå bilaterale lastdelingsaftaler indbyrdes, og EF-landene har endvidere garanteret at lade alle sådanne aftaler med lande, der ikke har tiltrådt kodeksen, udløbe med udgangen af 1992. Det ses ikke klart, hvorfor det skulle være nødvendigt med en yderligere frist på to år for tiltrædelsesområdet. ØSU mener, at Kommissionen bør drage omsorg for, at også det tidligere DDR's aftaler på dette område løber ud allerede inden 1. januar 1995.

Inden for vejtransportsektoren er det vigtigste spørgsmål tidsfristerne for installation af fartskrivere til kontrol af det kørende personales køre- og hviletider. Kom-

missionen opererer med en treårig overgangsperiode, idet den henviser til den utilstrækkelige værkstedskapacitet i det tidligere DDR. ØSU erkender, at dette kan begrunde en længere overgangsfrist; det er dog ØSU's faste overbevisning, at fristen højst bør være på to år. Da en del af de berørte køretøjer allerede er udstyret med EF-kontroludstyr, er der ingen særlig grund til at frygte en overbelastning af værkstederne. Kommissionens andet argument, hvorefter man gerne vil give de mindre transportvirksomheder mulighed for at udskifte deres i mange tilfælde 20 til 28 år gamle vognpark og undgå en kostbar omstilling, er nok fremsat i den rigtige hensigt, men er heller ikke overbevisende. Man må ikke glemme, at fartskriveren i høj grad bidrager til skabelsen af bedre arbejdsvilkår (køre- og hviletider) og til fremme af trafiksikkerheden. I øvrigt er ØSU ikke klar over, hvilken kontrol der i øvrigt tænkes foranstaltet i overgangsperioden, da dette spørgsmål overhovedet ikke tages op i Kommissionens dokument.

7.3. Behovet for investeringer til afgørende nødvendige infrastrukturfornyelser i de fem nye delstater omvurderes fortløbende i opadgående retning. Forbundsregeringens transportministerium er i sin seneste vurdering nået op over 125 milliarder DM alene til trafiknettet. Disse investeringer skal i første omgang bruges til at bringe det tidligere DDR's transportnet op på vestligt niveau. Beløbet skal fordeles med knap 50 milliarder DM til jernbanenettet, ca. 60 milliarder DM til hovedlandeveje, amts- og kommuneveje samt 8 milliarder DM til flod- og kanaltransporten. I dette beløb er hverken medregnet udbygning af den eksisterende kapacitet, udbedring af de nødvendige mangler i transportnettet eller normal vedligeholdelse.

På baggrund af dette omfattende finansieringsbehov og nødvendigheden af en gennemførelse af de mest presserende projekter inden for et overskueligt tidsrum, er de offentlige budgetter klart stillet over for uoverkommelige krav. Det må derfor overvejes, hvorledes man finder andre former for infrastrukturfinansiering. Frem for alt er det nødvendigt at mobilisere privat kapital. Eksempler som Kanaltunnelen, Skandinavienforbindelsen og magnetbanen Transrapid viser, at privat finansiering udmærket kan være en gangbar vej.

7.4. Det er hævet over enhver tvivl, at det genforenede Tyskland af geografiske grunde bliver et europæisk transportknudepunkt, som forbinder vest og øst samt nord og syd. Efterspørgslen efter transportydelser vil vokse, specielt når det indre marked er gennemført. I dag findes der stadig restriktioner og hindringer for transporten mellem landene, men i morgen vil det være uden betydning, om en transport foregår inden for et lands egne grænser eller tværs gennem Europa. Dette betyder, at man fremover må se på og vurdere de voksende infrastrukturinvesteringer i en europæisk sammenhæng; i denne forbindelse spiller jernbanen en ganske særlig rolle, ikke blot ud fra trafikpolitiske synspunkter, men også ud fra den fysiske planlægnings og miljøpolitikkens synsvinkel. Udviklingen hen imod en europæisk infrastrukturplanlægning aftegner sig skarpere. På denne baggrund finder ØSU det positivt, at Kommissionen agter nøje også at følge øst/vest-aksens infrastrukturudvikling, således at en sammentømring af den europæiske økonomiske zone ikke lægges hindringer i vejen, og så man undgår at skabe flaskehalse for varetransporten til EF-området.

7.5. De frie markedskræfter vil i stadig større omfang gøre sig gældende på det europæiske transportmarked, hvilket betyder øget konkurrence inden for transportsektoren. Det afgørende er, at der skabes lige startbetingelser samt liberaliseres og harmoniseres. ØSU henstiller derfor til Kommissionen at sørge for, at medlemsstaternes markedsordninger på transportområdet kommer til at holde trit med de liberale bestemmelser. Transport og infrastruktur er det naturlige grundlag for et stort europæisk marked, da de tilvejebringer forudsætningerne for videre økonomisk vækst og samfundsmæssige fremskridt.

7.6. Udviklingen i det tidligere DDR og åbningen af markederne i Østeuropa stiller også telekommunikationsvæsenet over for nye opgaver. Televæsenet i de nye tyske delstater befinder sig i en højst miserabel tilstand. Ledningsnettet til telefontrafikken stammer stadig fra 20'erne, telefonledningerne er angiveligt nedslidt for over 90 %'s vedkommende, og kun 17 % af befolkningen har telefontilslutning. Teletjenester som fax, teletex og Btx er stort set ukendte fænomener. Efter de seneste vurderinger skal der til modernisering og udbygning af telekommunikationsinfrastrukturen i tiltrædelsesområdet investeres i alt 55 milliarder DM frem til 1997.

Efter Kommissionens opfattelse kan de vigtigste EF-retsinstrumenter for tele-området anvendes øjeblikkeligt. Kun to EF-direktiver (liberaliseringen af markedet for forbrugerapparater; mobilradio-frekvenser) skal tilpasses.

8. Strukturpolitik

8.1. Økonomien i det tidligere DDR står over for en vanskelig strukturomlægning. Overgangen fra et system til et andet, fra en centralt ledet planøkonomi til en social markedsøkonomi indebærer nødvendigvis en dybtgående omstrukturering. På mange områder er virksomhederne ikke konkurrencedygtige. Deres produktprogram opfylder i vid udstrækning ikke de kvali-

tetsstandarder, der normalt kræves på internationalt plan. Produktiviteten varierer meget og når kun op på 30-50 % af niveauet i Vesttyskland, den høje kapitalkoefficient, energiforbruget, der pr. indbygger ligger over gennemsnittet, og den betænkelige miljøødelæggelse vidner om systematisk bortødslen af menneskelige ressourcer, energi og miljø.

8.2. På baggrund af denne forfærdende status er det ifølge EF-Kommissionen også nødvendigt med EF-støtte, og i den forbindelse spiller Fællesskabets strukturfonde en vigtig rolle. ØSU viser forståelse for Kommissionens forslag om at optage de fem nye forbundsdelstater som støtteområder i EF's strukturfonde. Således understreges samtidig det tidligere DDR's integrering i Det Europæiske Fællesskab.

Kommissionen foreslår et særprogram for strukturudviklingen i det tidligere DDR på 3 milliarder ECU for perioden fra 1991 til 1993. Denne bevilling skal finansieres ved hjælp af en forhøjelse af strukturfondene og sker altså ikke på bekostning af andre medlemsstater i EF. Efter ØSU's opfattelse skal denne bevilling revideres ved udgangen af 1993 og nedbringes i det omfang, der er sket en bedring i den generelle økonomiske situation i området. Desuden går ØSU ud fra, at man også i fremtiden gør alt for at undgå konflikter om fordelingen af fondsmidlerne mellem de fattigere regioner i EF's perifere områder og det forenede Tyskland. Allerede på topmødet i Dublin den 28. april 1990 gav den tyske forbundsregering formelt afkald på en EF-deltagelse i finansieringen af Tysklands forening.

8.3. Kommissionen anfører med rette, at omlægningen af økonomien i det tidligere DDR må ske hurtigt. Derfor har den foreslået en forenklet procedure for udviklingsplanerne. Der findes kun én udviklingsplan for de nye tyske delstater, og selv denne ene plan kan være mindre udførlig, end det ellers er sædvane. Den tyske forbundsregering er for tiden i færd med at udarbejde denne udviklingsplan, der skal forelægges i Bruxelles inden den 31. januar 1991. Inden marts 1991 skal der på grundlag heraf opstilles en fællesskabsstøtteramme, hvor strukturfondsinterventionerne, bevillingsanvendelsen og den tyske samfinansiering fastlægges.

8.4. Når denne forenklede procedure vurderes, må der tages hensyn til, at det statistiske grundlag i det tidligere DDR er overordentlig dårligt, at tallene er fordrejede og mangelfulde. I den nuværende situation forekommer det heller ikke muligt at foretage en pålidelig planlægning af den dybtgående tilpasningsproces og dermed strukturfondsinterventionerne to år frem i tiden. Det er for tiden objektivt umuligt at udpege regioner i det tidligere DDR og udarbejde tilsvarende interventionsplaner for regioner, der ifølge EF-kriterier er tilbagestående, ramt af den industrielle tilbagegang eller som har tilpasningsproblemer i landbruget. Her er det nødvendigt at være fleksibel. Derfor handler Kommissionen også konsekvent, når den i første omgang giver afkald på at skelne mellem mål nr. 1, nr. 2- og nr. 5b-regioner. Desuden bør fondstilskuddene i så vidt omfang som muligt tildeles som globaltilskud, hvis anvendelse skal afstemmes mellem Forbundsstaten og de nye tyske delstater.

8.5. Efter foreningen af de to tyske stater rejser der sig det spørgsmål, hvad der skal ske med støtteprogrammerne for området op mod den tidligere DDR-grænse og for Berlin. Begge støtteprogrammer har til formål at opveje ulemper, der forårsages af Tysklands deling. Men nu er begrundelsen for programmerne faldet væk. Den tyske forbundsregering vil derfor i 1990 forelægge en lov om afvikling over 7 år af de delingsbetingede støtteprogrammer. ØSU er af den opfattelse, at denne overgangsfrist er alt for lang og bør forkortes væsentligt.

9. Energi

9.1. Det tidligere DDR's energiforsyningssystem er mangelfuldt og belaster miljøet i en sådan grad, at der opstår sundhedsrisici. Det er ensidigt baseret på landets brunkulsressourcer, og andre energikilder såsom mineralolie, naturgas, kerneenergi og stenkul tegner sig for relativt lave andele af energiproduktionen. Systemet er kendetegnet ved en lav udnyttelsesgrad i den energiforbrugende anlægsmasse og ligeledes i forbindelse med energiomdannelsen, især inden for strømforsyningen. I strøm- og gasnettene opstår der store energitab ved fordelingen og overførslen.

I det tidligere DDR dækker brunkul næsten 70 % af det samlede primærenergibehov. Brunkulsforekomsterne vil med den nuværende udvinding slå til de næste 60 til 70 år og udgør således ikke nogen flaskehals. Der opstår imidlertid flaskehalsproblemer som følge af denne energikildes disponibilitet, kvalitet, manglende rentabilitet og miljøkonsekvenser. På grund af brunkullenes høje svovlindhold tæller det tidligere DDR med en udledning på over 5 millioner t blandt de største SO_2-emittenter i Europa, idet der ikke forefindes filtreringsanlæg. Dertil kommer, at mængden af afskrællede lag stiger med udvindingen, grundvandsniveauet falder, og forbruget af landområder tiltager.

Godt og vel 80 % af elproduktionen, der udgør i alt 23 000 mW er baseret på brunkul. Den energiteknik, der anvendes hertil, er fuldstændig forældet. Det samme gælder lav-, middel- og højtemperatur-koksværkerne, hvor brunkullene forædles til brændstoffer og kemiske råstoffer. Den forældede kraftværksteknik belaster miljøet hårdt. Ingen af kraftværkerne i det tidligere DDR råder over fungerende anlæg til nedbringelse af SO_2- og NOx-emissionen. Støvfiltre anvendes ikke konstant — hvis de overhovedet findes.

Energiforsyningssystemet er desuden stærkt subventioneret. Dette vil ganske vist ændre sig, men på nuværende tidspunkt er der intet, der tilskynder til rationel energianvendelse. Det resulterer nødvendigvis i et primærenergiforbrug pr. indbygger, som er ret højt i forhold til gennemsnittet, og som ligger næsten 20 % over forbruget i den øvrige del af Forbundsrepublikken Tyskland.

9.2. Alt i alt fremgår det, at energiforsyningssituationen må anses for at være yderst kritisk i det tidligere DDR. Det er et presserende anliggende at omstrukturere energisystemet fuldstændigt. Nøgleelementerne i denne strukturomlægning er vedvarende energibesparelser og en effektiv energiforsyning. Samtlige anlæg inden for energisektoren skal moderniseres fra grunden og samtidig gøres sikre i teknisk henseende, miljøvenlige, egnede til klimaet og rentable. Det er nødvendigt at ændre og afbalancere energikildesammensætningen, så der bliver plads ikke blot til fossile brændstoffer og vedvarende energi, men også til kerneenergi; i forbindelse med sidstnævnte skal sikkerhedskravene bringes op på højeste niveau. Monopolstrukturerne inden for mineraloliesektoren skal nedbrydes. Der er brug for at skabe en konkurrencesituation — overalt, hvor det er muligt.

9.3. Kommissionens dokument omfatter kun få undtagelsesordninger på energiområdet. Kun i forbindelse med information og konsultation vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter samt indberetning om henholdsvis import og eksport af kulbrinter foreslås der en overgangsperiode på 12 måneder. Disse undtagelsesordninger bifalder ØSU. Det forekommer dog nødvendigt at fremsætte to supplerende bemærkninger i tilknytning til Kommissionens afsnit om strukturomlægning af energisektoren. For det første anføres det her, at gasimporten fra de nuværende 8 milliarder m^3, der kommer fra Sovjetunionen, vil stige til 16 milliarder m^3 i år 2000. Denne prognose forekommer ØSU at være for optimistisk, i hvert fald foreligger der ingen pålidelige oplysninger, som kan underbygge denne forventning. For det andet bør man i afsnittet om levering af brændselselementer til de reaktorer, der er i drift, ikke kun henvise til, at der produceres natururan i det tidligere DDR. Man bør også oplyse, at Sovjetunionen ejer 95 % af uranudvindingsvirksomheden Uranbergbau Wismuth AG. Selv om Wismuth AG vil indstille sin minedriftsvirksomhed i slutningen af dette årti, må det være nødvendigt at indlede forhandlinger med Sovjetunionen. Dette er ikke mindst tilfældet i betragtning af, at EURATOM skal indgå som ejer af alle særlige fossile materialer i det tidligere DDR's område.

9.4. På såvel nationalt som internationalt plan er energipolitikken underlagt makroøkonomiske målsætninger; det er derfor nødvendigt at gøre alt, hvad der er muligt, for at energipolitikken kan bevare eller genfinde sin handlekraft på de pågældende niveauer. Energiproblemer kan ikke længere løses fra den ene dag til den anden inden for det enkelte lands grænser. Energipolitik er en langsigtet opgave, som kræver et nært samarbejde og en nøje afstemning på tværs af grænserne. Det er nødvendigt at samarbejde på europæisk plan. Denne erkendelse er ikke ny, men hidtil har man ikke handlet i overensstemmelse dermed. De Europæiske Fællesskaber har således endnu ikke formået at udvikle en fælles energipolitik, selv om det allerede længe har været nødvendigt at afstemme EF-landenes adfærd, hvis man skal løse de presserende opgaver: at nedsætte energiforbruget, at erstatte mineralolien med andre energikilder, at fremskynde udviklingen af moderne energiteknologi og at styrke energiforskningen.

ØSU bifalder og støtter derfor på det kraftigste initiativet fra den nederlandske premierminister, Ruud Lubbers, der på Det Europæiske Råds møde den 25. juni 1990 i Dublin opfordrede til oprettelse af et Europæisk Energifællesskab.

10. Sociale anliggender og uddannelse

10.1. På baggrund af det tidligere DDR's hurtige politiske og juridiske integration i Forbundsrepublikken Tyskland er det nødvendigt at gøre en stor indsats for også at realisere den samfundsmæssige og sociale integration. ØSU tillægger de sociale aspekter af Tysklands forening overordentlig stor betydning. I denne forbindelse henviser Det økonomiske og sociale Udvalg til de talrige udtalelser, i hvilke de forskellige samfundsmæssige grupper, der er repræsenteret i ØSU, har behandlet de grundlæggende forudsætninger for gennemførelsen af den økonomiske og sociale samhørighed. I udtalelsen om »Udviklingen i den sociale situation i Fællesskabet i 1989» [1] har ØSU udtalt, at social markedsøkonomi og tankerne bag et »Borgernes Europa« er afgørende for politiske og samfundsmæssige fremskridt hen imod en europæisk union. ØSU er af den overbevisning, at disse faktorer også er afgørende årsager til De Europæiske Fællesskabers tiltrækningskraft for de nye demokratier i Østeuropa.

[1] EFT nr. C 225 af 10. 9. 1990.

10.2. ØSU kan i vid udstrækning tilslutte sig de få tilpasnings- og overgangsordninger, Kommissionen finder nødvendige på det socialpolitiske område. I det følgende fremsættes supplerende bemærkninger og henstillinger i tilknytning til de enkelte kommissionsforslag:

— ØSU bifalder, at princippet om fri bevægelighed for lønmodtagere er indført uden overgangsbestemmelser samtidig med Tysklands forening. Efter afskaffelsen af den tysk-tyske grænse ville det hverken være acceptabelt eller praktisk muligt at behandle tyske erhvervsaktive på forskellig vis. I denne forbindelse henledes opmærksomheden på de spanske og portugisiske arbejdstagere, hvis bevægelighed er begrænset frem til 1993.

— Fællesskabsbestemmelserne vedrørende vandrende arbejdstageres sociale sikring har hidtil fundet anvendelse straks efter et nyt medlemslands tiltræden. EF-Kommissionen gør dog opmærksom på, at de gældende forordninger (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 skal tilpasses på flere punkter som følge af Tysklands forening. Ifølge Kommissionen kan tilpasningen dog først ske, når det står klart, hvorledes den sociale sikringslovgivning i det tidligere DDR's område vil komme til at se ud. ØSU har svært ved at følge denne argumentation, da Kommissionen allerede længe har vidst, at Forbundsrepublikkens arbejdsret og socialsikringslovgivning omgående ville få gyldighed i de nye delstater. ØSU anmoder derfor Kommissionen om hurtigt at fremlægge forslag til de tilpasninger, der formodes at blive nødvendige, så de hurtigst muligt kan vedtages af Rådet.

— På området ligebehandling af mænd og kvinder samt inden for arbejdsretten er der ikke behov for tilpasninger. Forskrifterne på disse områder har været gældende ret siden oprettelsen af den tysk-tyske monetære, økonomiske og sociale union.

— Der findes nu 15 EF-direktiver og direktivforslag om beskyttelse af arbejdstagerne på arbejdspladsen, der — i det omfang de er blevet vedtaget af Rådet — skal gennemføres i medlemsstaternes lovgivning senest den 31. december 1992. Hvad angår anvendelsen af direktiverne om beskyttelse af arbejdstagere mod de risici, der er forbundet med at være udsat for kemiske, fysiske og biologiske agenser under arbejdet, foreslår Kommissionen en overgangsperiode indtil den 31. december 1992. De vanskelige forhold, der gør sig gældende i det tidligere DDR som følge af de forældede industrianlæg samt de administrative, tekniske og uddannelsesbetingede problemer, gør det tilsyneladende umuligt at fastsætte en kortere overgangsfrist eller endog omgående at bringe direktivet i anvendelse.

— Kvalificeringen af arbejdsstyrken indtager en nøgleposition i forbindelse med strukturomlægningen af det østtyske erhvervsliv. Omstillingen fra planøkonomi til social markedsøkonomi skal støttes gennem en omfattende kvalificeringsindsats. Denne indsats skal opfattes som en vigtig investering i en bedre fremtid.

— De erhvervsaktive i det tidligere DDR er ret velkvalificerede på det formelle plan. Ca. 80 % af de beskæftigede har en erhvervsuddannelse. Kvalifikationskravene i et socialistisk samfund afviger dog stærkt fra kravene i et land med konkurrencebaseret markedsøkonomi. Der er først og fremmest mangel på kendskab til og erfaring i anvendelse af moderne produktions-, informations- og kommunikationsteknikker; dette grundlag skal man først til at skabe nu. Derudover er der betydelige mangler på de felter, der går ud over det rent faglige: selvstændighed, initiativ og kreativitet var ikke efterspurgte goder inden for planøkonomien. På alle niveauer er der derfor et akut behov for omskoling og videreuddannelse. Dertil hører også arbejdsstyrkens ret til på lige fod med andre at deltage i alle Fællesskabets uddannelsesprogrammer. ØSU finder det positivt, at der ikke er behov for at tilpasse lovgivningen på dette område. ØSU henstiller dog, at Kommissionen tager initiativ til hurtigst muligt at give borgerne i de fem nye delstater omfattende informationer om de talrige EF-programmer inden for området erhvervsuddannelse. Dette bør ske efter nøje afstemning med de kompetente tyske myndigheder.

10.3. Man bør hurtigst muligt formidle befolkningen i de nye delstater de oplysninger, der er nødvendige for at sikre en effektiv forbrugerbeskyttelse, så oplysningsniveauet kan tilnærmes niveauet i resten af EF. Ikke alene Forbundsrepublikkens myndigheder og forbrugerorganisationer bør bidrage hertil, det er også påkrævet, at EF gennemfører oplysningskampagner.

Efter ØSU's mening bør man overveje, om det ikke ville være hensigtsmæssigt at integrere forbrugeroplysningen i de mere generelle fællesskabsprogrammer inden for uddannelse og videreuddannelse.

10.4. For at kunne opbygge demokratiske strukturer og forbedre arbejds- og levevilkårene i det tidligere DDR er der også behov for en velfungerende social selvforvaltning. Arbejdsvilkårene skal revideres og udformes på grundlag af en autonom interesseudligning. ØSU bifalder, at der nu — for første gang siden 1933

— på ny er organisationsfrihed for arbejdsmarkedsparterne, der som følge af erhvervslivets vanskelige omstillingsproces og den stigende arbejdsløshed i de nye delstater står over for særligt ansvarsfulde opgaver. De skal have styrke til at nå til enighed om fælles mål og prioriteter. De skal tjene interesseudligningen og fungere som mæglere mellem individet og staten.

11. Miljø og nuklear sikkerhed

11.1. I store dele af det tidligere DDR er luft, vand og jord forurenet i betydelig grad. Der har ganske vist været iværksat en omfattende miljøbeskyttelseslovgivning, og siden 1972 har miljøbeskyttelsen været nedfældet i forfatningen. Men i den praktiske politik har miljøpolitiske interesser kun spillet en underordnet rolle. Mangelen på effektive miljøbeskyttelsesstrukturer har dog betydet, at miljøbeskyttelsesbestemmelserne under ingen omstændigheder har kunnet overholdes.

Årsagerne til den kraftige miljøforurening er i flere henseender systembetinget. Således bærer den tidligere DDR-regerings afgørelse om at bevare teknisk forældede produktionsstrukturer, at øge anvendelsen af brunkul og at fremskynde den industrielle produktion på energiintensive områder en væsentlig del af ansvaret for miljøforureningen. Der hersker total mangel på tilskyndelser til råstof- og energibesparende adfærd.

11.2. Det alvorligste miljøproblem er den kraftige luftforurening. Et årligt udslip på over 5 millioner t SO_2 gør det tidligere DDR til en af de største SO_2-forurenere i Europa. Problemerne findes i hovedsagen i energiforsyningen, som for næsten 70 %'s vedkommende er baseret på brunkul som primærenergi.

Høj emission samtidig med relativ knaphed på vand fører også til en betydelig vandforurening og dermed til flaskehalse i vandforsyningen. Kun godt 20 % af vandressourcerne har en kvalitet svarende til drikkevand, hvilket skyldes de teknisk set utilstrækkelige eller totalt manglende kommunale og industrielle spildevandsanlæg. Resultatet er, at cadmium, kviksølv og bly i stort omfang ledes ud i Elben og dermed i det åbne hav.

Det ser ikke bedre ud med jordbundsforureningen. Den forcerede brunkulsudvinding kræver store arealer, som efter brydningen ligger øde hen. En genopdyrkning vil tage årtier. Affaldsbehandlingen er en skærpende omstændighed. På grund af råstofmangelen opnås ganske vist en høj genanvendelsesrate, men for restaffaldet eksisterer der kun i begrænset omfang systematiske bortskaffelsesordninger. Lossepladserne er overbelastede, og en del af dem udgør en fare for grundvandet.

11.3. En samlet status tegner et dystert billede af miljøsituationen i tiltrædelsesområdet. Med den første statstraktats ikrafttræden fik Forbundsrepublikkens miljølovgivning øjeblikkelig gyldighed i det tidligere DDR. For så vidt som den forbundstyske lovgivning retter sig efter EF-miljøbestemmelserne, er miljølovgivningen i det tidligere DDR formelt i overensstemmelse med EF-lovgivningen. Dette gælder bl.a. immissionsbeskyttelse, sikkerhed og strålingsbeskyttelse i nukleare anlæg, vandforvaltning, affaldsforvaltning og lovgivningen om kemiske stoffer og vedrører derfor frem for alt anlæggelsen og driften af anlæg og den hertil knyttede regelgivning. Med det tidligere DDR's indtræden i Forbundsrepublikken blev også EF-forskrifter vedrørende produkter og stoffer (f.eks. drikkevandsdirektivet) og EF-miljøkvalitetsnormer ført ud i livet.

11.4. EF-Kommissionen har på denne baggrund gennemgået næsten 200 EF-direktiver og -forordninger på miljøområdet for at se, i hvor vidt omfang der måtte være brug for overgangsforanstaltninger. Kommissionen foreslår sådanne i tilfælde, hvor miljøsituationen er så alvorlig, at EF-normerne ikke vil kunne efterleves på tidspunktet for Tysklands forening. Det drejer sig konkret om områderne vand, luft og affald.

ØSU er enig med Kommissionen i, at EF-forskrifterne bør føres ud i livet så hurtigt som muligt. Som følge af den vanskelige situation, de nødvendige strukturtilpasninger og det fortsat uklare billede, man har af miljøforureningens faktiske omfang, finder ØSU dog, at det ville være fornuftigt at overveje at forsyne de foreslåede overgangsfrister med en smidighedsklausul. En sådan ville betyde, at Kommissionen hurtigt og enkelt kunne indrømme f.eks. en forlængelse af fristerne eller træffe supplerende foranstaltninger i takt med indhøstningen af nye erfaringer. Smidighedsklausulen skulle dog kun finde anvendelse på forskrifter vedrørende anlæg og ikke på varernes beskaffenhed og produktkvalitet.

11.5. I modsætning til miljøområdet foreslås der ingen overgangsforanstaltninger for området nuklear sikkerhed. Med det tidligere DDR's tiltrædelse til Forbundsrepublikken er Euratom-traktaten også trådt i kraft for tiltrædelsesområdets vedkommende, hvorved denne traktats artikel 33, 35, 36 og 37 umiddelbart bliver gældende ret i dette område. Dette muliggør, at nukleare anlæg, som ikke lever op til EF-beskyttelsesnormerne, straks kan nedlukkes. ØSU bifalder uden forbehold den klare linje, Kommissionen her har lagt.

12. EKSF

12.1. Den østtyske jern- og stålindustris integration i EF vil rejse en række alvorlige industrielle, sociale og

regionale problemer. Ingen af virksomhederne, som i alt fordeler sig på 15 bedrifter, vil — hedder det fra Kommissionen — kunne overleve i deres nuværende form. Virksomhederne må moderniseres, omstruktureres og rationaliseres. ØSU er enig i denne analyse, og fremhæver specielt Kommissionens konklusion, hvorefter et betydeligt tab af arbejdspladser vil være en uundgåelig konsekvens.

12.2. På baggrund af den vanskelige og tidkrævende omstruktureringsproces mener ØSU ikke, at Kommissionen er gået tilstrækkeligt i dybden med løsningen af problemerne. Kommissionen er ganske vist rede til at følge den forventede omstilling i den østtyske stålindustri op med EKSF-instrumenter og til at yde tilpasningsstøtte i form af lån fra strukturfonden. Den agter imidlertid at anvende støtteordningen for jern- og stålindustrien, indført med beslutning 322/89/EKSF, der som bekendt kun under bestemte omstændigheder åbner mulighed for støtte til lukning, forskning, miljøbeskyttelse og regionale investeringer, med en snæver fortolkning. Dermed kan der hverken ydes støtte til dækning af driftstab eller driftsstøtte (heller ikke i den periode, hvor en virksomhed arbejder på at sikre sin levedygtighed) eller investeringsstøtte. Trods disse supplerende bemærkninger fastslår ØSU med tilfredshed, at Kommissionen i god tid har omsat EKSF-instrumenterne i praktiske foranstaltninger.

12.3. Kommissionens påpegelse af, at stålværfterne i de fem nye forbundsdelstater hurtigst muligt skal bringes ud af intensivbehandlingen med støtteforanstaltninger, er givetvis rigtig. På den anden side er der behov for en vidtgående fleksibilitet på baggrund af den lange og svære helbredelsesproces. I andre lande, som er tiltrådt EF, specielt i Spanien, har der således været overgangsordninger. Også i det foreliggende tilfælde bør Kommissionen for at løse omstillingsproblemerne operere med en overgangsordning, som uden tvivl mærkbart ville befordre stålværfternes sundhedsmæssige retablering.

13. Finansielle aspekter af Tysklands forening

13.1. I månedsvis har politikere, økonomiforskere og den brede offentlighed beskæftiget sig med det brændende spørgsmål, hvilke byrder Tysklands forening vil medføre, og hvordan alt dette skal finansieres. De andre EF-lande frygter i stigende grad, at finansieringen af Tysklands forening vil få negativ indvirkning dels på penge- og kapitalmarkederne, dels på prisniveauet i disse lande. Det drejer sig trods alt om trecifrede milliardbeløb i DM, der skal tilvejebringes på mellemlang sigt, for at man kan modernisere og udbygge infrastrukturerne i de nye delstater (transport, telekommunikation, kommuner), udbedre de katastrofale miljøskader og sanere de forurenede jordarealer (ifølge visse skøn er 20 000-30 000 arealer under mistanke for at lide af gamle skader). Man må heller ikke glemme det store kapitalbehov i forbindelse med private investeringer og de høje udgifter til boligbyggeriet.

13.2. I tredje bind af det foreliggende dokument har Kommissionen givet de første oplysninger om de konsekvenser, Tysklands forening vil få for Fællesskabets budget. Kommissionen meddeler med rette, at det drejer sig om foreløbige skøn, som man tvunget af omstændighederne måtte udarbejde på et usikkert og ufuldstændigt grundlag. På udgiftssiden er det især landbrugsudgifterne, der tegner sig for de store beløb; Kommissionen skønner, at de vil andrage mellem 700 og 1 250 millioner ECU i 1991 (dvs. 11 måneder, når der tages højde for de administrative frister). Den store margen viser, hvor vanskeligt det er at vurdere de fremtidige forbrugsmønstre og produktionsudviklingen i de nye delstater. Hertil kommer et beløb på 1 milliarder ECU for 1991, som skal ydes under særprogrammet for strukturudviklingen i det tidligere DDR's område. Til dækning af merudgifter inden for andre politiske områder kalkulerer Kommissionen med yderligere 150 millioner ECU. Disse merudgifter modsvares af en indtægtsforøgelse på 1,5 milliard ECU, som skønnes at blive det tidligere DDR's bidrag til Fællesskabets egne indtægter. I betragtning af de talrige usikkerhedsmomenter, der nødvendigvis er knyttet til disse skøn, opfatter ØSU talangivelserne som en bred orientering, der ganske vist er prisværdig, men som næppe kan stå distancen i en saglig diskussion.

13.3. I Den Tyske Forbundsdags budgetudvalg fandt der den 7. november 1990 en høring sted, som vedrørte de byrder, Tysklands forening medfører, samt finansieringen deraf. Dette udvalg havde gerne set, om en repræsentant fra EF-Kommissionen kunne have udtalt sig om disse spørgsmål ud fra et fællesskabssynspunkt. Gennem sin indtræden i De Europæiske Fællesskaber har Forbundsrepublikken Tyskland påtaget sig et særligt ansvar i såvel politisk som økonomisk henseende. Efter forbundsbudgetudvalgets mening indebærer dette ansvar også, at man skal beskæftige sig indgående med de konsekvenser, Tysklands forening muligvis kan have for andre EF lande, og at man skal tage hensyn hertil, når man udformer Tysklands fremtidige økonomiske, finans- og socialpolitik.

I perspektivet af realiseringen af enhedsmarkedet og fremskridtene hen imod den planlagte økonomiske og monetære union gøres der opmærksom på, at ØSU gentagne gange har slået til lyd for øget konvergens i den økonomiske udvikling og for bedre samordning af medlemslandenes økonomiske politik. Disse krav er efter ØSU's opfattelse nu mere aktuelle end nogensinde.

ØSU opfordrer den tyske Forbundsregering til på ny at tage et første skridt og til at give Det Europæiske Råd en redegørelse for de finanspolitiske beslutninger vedrørende finansieringen af de byrder, der opstår som følge af Tysklands forening, og samtidig oplyse, hvilke konsekvenser foreningen får for andre medlemslande på det makroøkonomiske plan. Et sådant skridt ville givetvis fjerne mange bekymringer og i høj grad bidrage til at øge det tillidsfulde samarbejde mellem Fællesskabets medlemslande også på det økonomiske område.

Bryssel, den 20. november 1990.

François STAEDELIN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af kvindelige arbejdstagere under graviditet og efter barsel [1]

(91/C 41/08)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 22. oktober 1990 under henvisning til EØF-traktatens artikel 118 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede Béatrice Rangoni Machiavelli til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. november 1990.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 281. plenarforsamling, den 20. november 1990, uden stemmer imod, mens 5 hverken stemte for eller imod følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU støtter forslaget, der med rette sammenkæder den sundheds- og sikkerhedsmæssige beskyttelse af kvinder i forbindelse med graviditet og barsel med bevarelsen af deres rettigheder til beskæftigelse og indkomst. Det anses også for positivt, at forslaget indeholder foranstaltninger, som kan gøre det lettere for kvinderne at have børn, og som kan hjælpe med til at rette op på den demografiske uligevægt, herunder befolkningens aldring, der kendetegner de fleste medlemsstater i EF.

1.2. Forslaget ligger på linje med de rettigheder og foranstaltninger, der er fastsat i Fællesskabspagten og det ledsagende handlingsprogram, og det falder også i tråd med de synspunkter, ØSU har givet udtryk for i forskellige udtalelser vedrørende følgende spørgsmål:

— grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder i Fællesskabet [2], hvori der lægges særlig vægt på »barnets, moderens og familiens ret til juridisk og økonomisk beskyttelse«,

— bevisbyrden [3], hvori det erklæres, at passende ansættelsesprocedurer og anvendelse af moderne teknikker inden for personaleledelse er nødvendige for at modvirke den potentielle forskelsbehandling på grundlag af køn,

[1] EFT nr. C 281 af 9. 11. 1990, s. 3.

[2] EFT nr. C 126 af 23. 5. 1989, punkt III A1.

[3] EFT nr. C 337 af 31. 12. 1988, punkt 1.3., litra d.